

De Morgen: "Geen integratie maar emancipatie"

15 november 2010 - Open Vld'ers Bart Somers en Marino Keulen nemen afscheid van de allochtoon zoals Vlaanderen die vandaag kent: een persoon die geïntegreerd moet worden middels een doelgroepenbeleid. Somers en Keulen willen geen integratie, maar emancipatie. Geen algemeen doelgroepenbeleid, maar strakke opvolging en bijsturing van individueel gedrag.

Het is geen debat dat door liberalen werd aangetrokken, maar door christendemocraten: de Duitse bondskanselier Angela Merkel die het failliet van de multiculturele samenleving vaststelt, Yves Leterme die de vaststelling bijtreedt. In Vlaanderen willen Bart Somers en Marino Keulen de wisselstok overnemen.

Bart Somers: "Die uitspraken van Merkel en Leterme waren schandelijk vrijblijvend: ze stelden vast en deden vervolgens niets. Hun vaststelling an sich 'mislukt' is trouwens betwistbaar. Het is een gevaarlijke illusie om de mensen het perspectief aan te reiken dat het afscheid aan de multiculturele samenleving mogelijk en dus realiseerbaar zou zijn. En hoe lang gaan we mensen die hier geboren zijn en vaak zelfs hun ouders ook nog 'allochtonen' noemen? Wanneer gaan we het eindelijk eens hebben over 'wij'? En als het beleid van de vorige decennia inderdaad is mislukt, is de enige optie die zich stelt: hoe er nu aan werken dat het straks wél lukt?"

Eerst de basisvraag: is het integratiebeleid inderdaad mislukt?

Somers: "Toch wel. In de grote steden in Vlaanderen zijn er vreselijke cijfers over schoolachterstand bij allochtonen: 30 procent in Antwerpen, 26 procent in Mechelen. Of neem de werkloosheidscijfers: in Antwerpen is 45 procent van de niet-werkende werkzoekenden allochtoon, in Mechelen 42 procent. Tel eens het percentage allochtonen op de Boekenbeurs? Vlaanderen moet niet zelfgenoegzaam zijn: het bestaande integratie- en doelgroepenbeleid is mislukt."

"Dat doelgroepenbeleid was een product van links én rechts. Rechts problematiseerde de allochtoon: vanuit zijn culturele achtergrond werden hem eigenschappen toegedicht waardoor hij per definitie niet kon aarden. Hij was criminogeen en door zijn 'andere attitudes' niet geschikt voor de arbeidsmarkt. Links deed exact hetzelfde, maar dan in spiegelbeeld: de allochtoon werd amper als een mondige volwassene beschouwd, hij moest dus gepamperd worden. Hij werd gediscrimineerd en wij zouden hem wel beschermen. Hij was 'kansarm'. Wij zouden hem helpen."

Keulen: "Rechts zei: 'hoe goed je ook je best doet, een echte Vlaming ga je toch nooit worden'. En links zei: 'wij pakken jullie bij het handje, volg ons maar'. Het is een doodlopende straat gebleken. Hoeveel regenten Nederlands of fysica zijn er van allochtone origine in Vlaanderen? Na dertig jaar multicultureel bewind moet je binnen de magistratuur nog altijd zoeken naar de eerste allochtone rechter. En we kennen allochtone journalisten allemaal bij naam, juist omdat het er zo weinig zijn."

"Met het concept van 'allochtonen' in de zoveelste generatie kom je dus nergens meer. Dan zeg je eigenlijk dat Ajit Shetty, de CEO van Janssen Pharmaceutica, nog altijd geen echt volwaardige inwoner van dit land is. Dat Elio Di Rupo er nog altijd niet bijhoort: hij is namelijk een 'tweedegeneratieallochtoon'."

Somers: "Het ontbreekt allochtonen niet aan integratie, maar vooral aan emancipatie. Daarvan moet Open Vld de motor worden. We moeten het momentum grijpen: niet om straf-straffer-straft uit de hoek te komen, zoals de rechts-populisten. Wel om alle afspraken te herijken."

"Ooit heb ik geloofd in zachte 'tussenstappen' en 'tijdelijke maatregelen'. In Mechelen zijn we ooit ingegaan op de vraag voor niet-gemengde initiatieklussen Nederlands in de basiseducatie, omdat er het probleem was van laaggeschoolde vrouwen die anders van hun man niet mochten komen. Inmiddels hebben we die aparte klassen weer afgeschaft. Waarom? Omdat die laaggeschoolde vrouwen nog altijd door diezelfde man worden thuisgehouden: die wil namelijk niet dat zijn vrouw zich ontwikkelt. Maar in plaats daarvan werden andere moslimvrouwen onder druk gezet om uit de gewone, gemengde werking te stappen en naar die 'slegs vir vrouwe'-klassen te komen. Tijdelijke overgangsmaatregelen helpen het systeem niet voor- maar achteruit."

"Bovendien, en dat is wezenlijk, ben je bezig met compromissen te maken op de basisafspraken van een samenleving. We moeten daar helder en duidelijker in zijn: er is een basissokkel, en die heet: moderniteit. Die sokkel moet niet te groot zijn, maar wel stevig en onwrikbaar: hij schraagt namelijk alle maatschappelijke

afspraken. Daarop doen we geen toegeving. Voor niemand."

Niet voor de imam en niet voor de aartsbisschop.

Somers: "Precies. In die zin is Léonard inderdaad een godsgeschenk (grijnst): zijn geval leert de allochtonen dat de Belgische samenleving even streng en geschokt reageert op iedereen die de moderniteit aanvalt, ook op katholieke geestelijke leiders. Die sokkel van moderniteit is ook het uitgangspunt om alle bestaande wetgeving, elke reglementering en elk beleid te toetsen en te herdenken, van hoog tot laag: we moeten af van elk speciaal 'allochtonenreglement', of een beleid dat specifiek op minderheden gericht is."

Wat is er fout aan een beleid dat zich specifiek richt tot één doelgroep? Dat is toch zuinig en efficiënt?

Somers: "In de praktijk is het alleszins niet zo. Hier in Mechelen is er een gekend jeugdhuis dat in het verleden onmiskenbaar heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de Marokkaanse jongeren. Maar eigenlijk hebben we geen jeugdhuis nodig dat islamvriendelijk is. Wel een dat 'diversiteitsvriendelijk' is. Daar heeft geen enkele jonge moslim last om te komen, maar voelt ook elke jonge Vlaming of Assyriër of Afrikaan zich thuis. Als ik in Mechelen een specifiek jeugdhuis voor Marokkaanse jongeren subsidieer, waar moeten mijn Assyrische jongeren dan heen? En mijn zwart-Afrikanen?"

U had het daarnet over achterstelling in het onderwijs. Maak eens concreet wat daaraan gedaan kan worden.

Somers: "De achterstand is er al in de kleuterklas, en nadien van eerste en tweede studiejaar. En hoe komt dat? Het antwoord staat in een lijvige VUB-studie uit 2006, Wit krijgt schrijft beter: het verschil in ouderlijke betrokkenheid bij de schoolse prestaties van hun kinderen. Als samenleving moeten we dus ouders kunnen aanspreken op hun verantwoordelijkheid. Een ouder kan inderdaad niét garanderen dat zijn kind slaagt op school. Maar we mogen van ouders wel verwachten dat zij opvolgen wat hun kinderen doen."

Keulen: "En dus moeten we de ouders responsabiliseren. Vroeger waren er ook veel Vlaamse ouders die al vanaf het eerste middelbaar de leerstof van hun kinderen niet meer konden volgen, maar die er wél op toezagen dat het huiswerk gemaakt werd en die de rapporten nalazen. Ouderlijke aandacht is namelijk de basisvoorwaarde opdat kinderen zouden slagen. Sociale achterstand ontslaat geen enkele ouder om naar het oudercontact te gaan. Helaas zijn de cijfers ondubbelzinnig: in de meeste scholen komen te weinig allochtone ouders naar het oudercontact."

"Concreet stellen we dus voor dat Vlaanderen veel verder gaat dan het vandaag doet in het responsabiliseren van ouders. Ouders van kinderen met schoolachterstand moeten verplicht worden om met de school mee te werken: rapporten ondertekenen, naar oudercontacten komen. Wie dat niet doet, krijgt een boete. Niet het schrappen van het kindergeld, dat zou te draconisch zijn, maar 100 of 200 euro boete."

"Die maatregel geldt voor zowel allochtonen als autochtonen: voor álle ouders met zittenblijvende kinderen. Het is dus geen 'doelgroepenmaatregel' voor tot-de-zoveelste-generatieallochtonen, maar we weten wel dat we er vooral allochtone kinderen mee vooruit zullen helpen. Het is een emancipatiemaatregel: ouders worden aangezet om hun kinderen te helpen empoweren. Want het alternatief kennen we ook: zittenblijven vanaf het eerste studiejaar, het gaat dan toch niet echt beter, en we krijgen kinderen van acht die al gefrustreerd en schoolmoe zijn, en die wiskundig zeker een exponentieel hogere kans hebben om niét in de arbeidsmarkt te geraken."

"En dat moeten we koppelen aan een verlaging van de leerplicht tot drie jaar. In de kleuterklas leren kleine allochtoontjes Nederlands spreken, kweken ze op een ongedwongen wijze schoolse attitudes aan. Dat Pascal Smet dáár eens aan werkt, in plaats van te wauwelen over zaterdaglessen waarvoor gewoon geen geld is."

Maar de kleuterklasjes van dit land zitten toch al bomvol jonge allochtoontjes?

Keulen: "Dat is het net. Tachtig procent of meer van de allochtone kleuters loopt inderdaad school. Maar we moeten die hardnekkige kern van tien tot vijftien procent bereiken. En dat doe je dus niet met een algemene doelgroepenmaatregel die álle allochtonen treft, maar door algemene maatregel die alleen gericht is ouders die hun kinderen weghouden uit de kleuterklas. Allochtoon of autochtoon."

Een groot probleem blijkt de ruime en ongeordende 'volgmigratie': zo sta je elke nieuwe generatie weer bij het nulpunt, omdat er telkens nieuwe partners uit Turkije of Marokko of waar dan ook binnenkomen.

Somers: "Liberalen kunnen moeilijk regels gaan opleggen die de vrije keuze van de partner aan banden leggen. Maar we moeten onze ogen niet sluiten voor ongewenst neveneffecten zoals gedwongen huwelijken. Een UCL-rapport uit 2004 leert dat 20 procent van de allochtone meisjes in Brussel al in contact kwam met een gedwongen huwelijk. Opnieuw pleiten wij voor empowerment. Wij willen de leeftijdsgrens voor huwelijken met een buitenlandse partner optrekken van 18 naar 21 jaar. En we willen dat partners die naar hier komen, verplicht

Nederlands moeten leren. Juist omdat taal een voorwaarde is voor vrouwen om hier volwaardig aan de samenleving te participeren."

Keulen: "Drie jaar lijkt misschien niet veel, maar zeker op die leeftijd maakt dat een groot verschil. Tussen 18 of 21 jaar zullen die meisjes namelijk óf verder studeren óf moeten werken, om mee in te staan voor de financiën. Er zullen dan nog wel gedwongen huwelijken blijven bestaan, maar we scheppen tenminste een kader waarbinnen het moeilijker wordt. En weer is het een maatregel die niet specifiek Marokkanen of Turken viseert. Het geldt ook voor Vlaamse mannen die een vrouw uit Thailand naar hier brengen. Iedereen gelijk: dat is de enige weg naar een eerlijke, emancipatorische samenleving."